

International Conference on Medical Science, Medicine and Public Health

Hosted online from Jakarta, Indonesia

Website: econfseries.com

30th October, 2025

JAHON SAVDO TASHKILOTIGA A'ZO BO'LISHNING MILLIY IQTISODIYOTLAR RIVOJLANISHIGA TA'SIRI (MDH TAJRIBASIDA)

Kamaljonova Go'zal Axmedjonovna

JPMM metodisti va Sambahram universiteti II bosqich magistranti

Email: kamaljonovago'zal@gmail.com

Telefon: +998915667566

Annotatsiya:

Maqolada Jahon savdo tashkilotiga a'zo bo'lish jarayoni va uning milliy iqtisodiyotlarga ko'rsatadigan ijobiy hamda salbiy ta'sirlari chuqur tahlil qilinadi. Asosiy e'tibor MDH mamlakatlarining – Rossiya, Qozog'iston, Qirg'iziston, Armaniston va Gruziyaning JSTga qo'shilishdan keyingi iqtisodiy rivojlanish jarayonlariga qaratilgan. Shu bilan birga, O'zbekistonning JSTga a'zo bo'lish yo'lidagi islohotlari va bu jarayon natijasida mamlakat iqtisodiyotida kutilayotgan o'zgarishlar tahliliy tarzda yoritiladi.

Kalit so'zlar: Jahon savdo tashkiloti, integratsiya, iqtisodiy o'sish, milliy raqobatbardoshlik, tashqi savdo, investitsiya, iqtisodiy barqarorlik.

THE IMPACT OF JOINING THE WORLD TRADE ORGANIZATION ON THE DEVELOPMENT OF NATIONAL ECONOMIES (IN THE EXPERIENCE OF CIS COUNTRIES)

Kamaljonova Guzal Akhmedjonovna

Methodologist at JPMM and 2nd-year Master's student at SambahramUniversity

Email: kamaljonovagozal@gmail.com

Phone: +998915667566

Annotation:

This article provides an in-depth analysis of the process of joining the World Trade Organization (WTO) and its positive and negative impacts on national economies. Special attention is given to the economic development of CIS countries such as Russia, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Armenia, and Georgia after joining the WTO.

International Conference on Medical Science, Medicine and Public Health

Hosted online from Jakarta, Indonesia

Website: econfseries.com

30th October, 2025

Furthermore, the article examines the reforms implemented by Uzbekistan on its path toward WTO membership and the expected changes in the national economy resulting from this process.

Keywords: World Trade Organization, integration, economic growth, national competitiveness, foreign trade, investment, economic stability.

ВЛИЯНИЕ ВСТУПЛЕНИЯ В ВТО НА РАЗВИТИЕ НАЦИОНАЛЬНЫХ ЭКОНОМИК (НА ПРИМЕРЕ СТРАН СНГ)

Камалджонова Гузаль Ахмеджановна

Методист JPMM и магистрантка II курса университета Самбахрам

Email: kamaljonovagozal@gmail.com

Телефон: +998915667566

Аннотация:

В статье подробно анализируется процесс вступления во Всемирную торговую организацию (ВТО) и его положительное и отрицательное влияние на национальные экономики. Особое внимание уделено опыту стран СНГ — России, Казахстана, Кыргызстана, Армении и Грузии — в период после их присоединения к ВТО. Также рассматриваются реформы, проводимые Узбекистаном на пути к вступлению в ВТО, и ожидаемые изменения в национальной экономике в результате данного процесса.

Ключевые слова: Всемирная торговая организация, интеграция, экономический рост, национальная конкурентоспособность, внешняя торговля, инвестиции, экономическая стабильность.

Hozirgi kunda jahon iqtisodiyoti globallashuv sharoitida tez sur'atlar bilan rivojlanmoqda. Har bir mamlakatning iqtisodiy o'sishi, ishlab chiqarish salohiyati va raqobatbardoshligi xalqaro iqtisodiy tizimga qanchalik muvaffaqiyatli integratsiyalashganiga bog'liqdir. Shu ma'noda Jahon savdo tashkiloti, ya'ni JST, dunyo miqyosidagi eng yirik savdo institutlaridan biri bo'lib, u xalqaro savdoda yagona qoidalarni belgilaydi, davlatlar o'rtasidagi savdo siyosatini

International Conference on Medical Science, Medicine and Public Health

Hosted online from Jakarta, Indonesia

Website: econfseries.com

30th October, 2025

muvoqiflashtiradi va adolatli raqobat muhitini yaratadi. JSTga a'zo bo'lish mamlakatlar uchun yangi imkoniyatlar eshigini ochadi. U xalqaro bozorga kirish, xorijiy investitsiyalarni jalb etish, texnologiyalarni o'zlashtirish hamda iqtisodiy islohotlarni jadallashtirish imkonini beradi. Shu bilan birga, JSTga kirish jarayoni o'ziga xos murakkab jihatlarga ega bo'lib, davlatdan iqtisodiy siyosatda ochiqlik, bozor mexanizmlarini chuqurlashtirish va xalqaro standartlarga moslashishni talab etadi. [1].

MDH mamlakatlarining JSTga a'zo bo'lish tajribasi bu jarayonning nafaqat iqtisodiy, balki siyosiy va institutsional islohotlarni ham jadallashtirganini ko'rsatadi. Ayniqsa, sobiq ittifoq davlatlari uchun JSTga kirish global iqtisodiy tizimga qayta integratsiyalashishning muhim bosqichi bo'ldi.

Jahon savdo tashkiloti 1995 yilda tashkil topgan bo'lib, uning asosiy maqsadi davlatlar o'rtasidagi savdoni erkinlashtirish, proteksionistik siyosatni kamaytirish va xalqaro iqtisodiy munosabatlarda shaffoflikni ta'minlashdan iboratdir. JSTga kirgan mamlakatlardan biri sifatida Rossiya tajribasi diqqatga sazovordir. Rossiya Federatsiyasi 2012 yilda tashkilotga a'zo bo'ldi. Dastlabki yillarda import mahsulotlari oqimining ortishi sababli ayrim tarmoqlarda ichki raqobat kuchaygan bo'lsa-da, keyinchalik sanoat ishlab chiqarishida texnologik yangilanish va investitsiya faolligi kuchaydi. Ayniqsa, xizmatlar sohasi va axborot texnologiyalari eksporti sezilarli darajada o'sdi.

Qozog'iston 2015 yilda JSTga a'zo bo'lib, iqtisodiy islohotlarni jadallashtirdi. Tashqi investitsiyalar hajmi oshdi, savdo siyosati soddalashti va eksport tarkibi xilma-xillashdi. Shu bilan birga, ichki ishlab chiqarish korxonalari import mahsulotlar bilan raqobatlashishga majbur bo'ldi, bu esa ularni texnologik modernizatsiyaga undadi. Qirg'iziston esa MDH davlatlari ichida eng birinchi bo'lib, 1998 yilda JSTga a'zo bo'lgan. Uning tajribasi kichik iqtisodiyotlar uchun ham JST a'zoligi o'ziga xos afzalliklar yaratishini ko'rsatadi. Xizmatlar sektori, turizm va transport sohalarida o'sish kuzatilgan, lekin ayrim sanoat tarmoqlari tashqi raqobatga bardosh berolmagani sababli qisqargan. [2].

Armaniston va Gruziya tajribasi JST a'zoligining iqtisodiy tizimni xalqaro standartlarga moslashtirishdagi rolini ko'rsatadi. Bu davlatlarda iqtisodiy shaffoflik oshgan, biznes muhiti yaxshilangan va xorijiy investitsiyalar oqimi ortgan. [5]. Shu

International Conference on Medical Science, Medicine and Public Health

Hosted online from Jakarta, Indonesia

Website: econfseries.com

30th October, 2025

bilan birga, davlatlar o'z iqtisodiy siyosatini bozor tamoyillariga yanada yaqinlashtirgan. Uzoq muddatda JST a'zoliqi ushbu mamlakatlarda barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlashga xizmat qilgan.

O'zbekiston uchun JSTga a'zo bo'lish masalasi strategik ahamiyatga ega. Mamlakat bu yo'nalishda 1994 yildan beri bosqichma-bosqich ish olib bormoqda. So'nggi yillarda xalqaro savdo tizimiga integratsiyalashuvni jadallashtirish maqsadida keng qamrovli islohotlar amalga oshirilmoqda. Soliq va bojxona siyosatining liberallashtirilishi, eksport faoliyatini qo'llab-quvvatlash, xorijiy investorlar uchun qulay sharoit yaratish hamda iqtisodiy qonunchilikni JST talablariga moslashtirish bu borada muhim qadamlardir.

O'zbekiston JSTga a'zo bo'lish orqali yangi savdo bozorlariga chiqish, milliy mahsulotlar eksportini kengaytirish, investitsion jozibadorlikni oshirish va xalqaro iqtisodiy tizimda mustahkam o'rin egallash imkoniyatiga ega bo'ladi. [3]. Shu bilan birga, bu jarayon ayrim sohalarda raqobat bosimini kuchaytirishi, import mahsulotlari ulushining ortishiga olib kelishi mumkin. Shu sababli, JSTga kirish bilan bir qatorda, mahalliy ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish, eksport salohiyatini oshirish va innovatsion rivojlanishni rag'batlantirish zarur bo'ladi.

JSTga a'zo bo'lish natijasida milliy iqtisodiyotda shaffoflik ortadi, ishlab chiqaruvchilar xalqaro standartlarga mos ishlashga o'tadi, mahsulot sifati oshadi va yangi texnologiyalarni o'zlashtirish imkoniyati kengayadi. MDH mamlakatlari tajribasi shuni ko'rsatadiki, JST a'zoliqi qisqa muddatda ayrim tarmoqlarga salbiy ta'sir ko'rsatsa-da, uzoq muddatda iqtisodiy barqarorlik, samaradorlik va eksport salohiyatining oshishiga olib keladi. [2].

Xulosa qilib aytganda, Jahon savdo tashkilotiga a'zo bo'lish har bir davlat uchun muhim iqtisodiy bosqichdir. Bu jarayon iqtisodiyotni xalqaro savdo tizimi bilan uyg'unlashtiradi, raqobatni kuchaytiradi, investitsiyalarni jalb etadi va milliy ishlab chiqarish samaradorligini oshiradi. MDH mamlakatlari tajribasi JST a'zoliqining dastlabki davrida ayrim sohalarda muammolar yuzaga kelishini, ammo keyingi bosqichlarda bu jarayon iqtisodiy o'sish va modernizatsiya uchun yangi imkoniyatlar yaratishini ko'rsatadi. O'zbekiston JSTga a'zo bo'lish orqali xalqaro bozorlar bilan integratsiyani yanada chuqurlashtiradi, eksport hajmini oshiradi va milliy iqtisodiyot raqobatbardoshligini mustahkamlaydi. Eng muhimi, bu jarayon

International Conference on Medical Science, Medicine and Public Health

Hosted online from Jakarta, Indonesia

Website: econfseries.com

30th October, 2025

mamlakatni global iqtisodiyotning faol ishtirokchisiga aylantiradi va uzoq muddatda barqaror rivojlanish uchun mustahkam zamin yaratadi. [3].

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. World Trade Organization. Trade Policy Review: Russian Federation, Kazakhstan, Kyrgyz Republic. WTO Publications, 2023.
2. O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi rasmiy ma’lumotlari (2024).
3. Kadirov A., “Jahon savdo tashkilotiga qo‘shilishning O‘zbekiston iqtisodiyotiga ta’siri”, Iqtisodiy tahlil jurnali, №2, 2023.
4. IMF Country Report: Armenia, Georgia, and Kyrgyz Republic Economic Developments, 2022.
5. WTO Statistics Database (www.wto.org).